

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 618-1922)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Boliglove (Huslejelove)

Boligforhold/Bolignævn (Huslejenævn)

Uddrag fra byrådsmødet den 18. januar 1923 - side 2

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 618-1922)

Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende eventuel Forlængelse af Huslejeloven.

Formanden henviste til de foreliggende Erklæringer fra Huslejenævnene, hvoraf fremgik, at Lejerrepræsentanterne foreslog Forlængelse af Loven, medens Ejerrepræsentanterne ønskede den ophævet. Nævnens formændene havde i det væsentlige sluttet sig til Lejerrepræsentanternes Standpunkt, hvorfor der maatte siges at være et Flertal indenfor Nævnene for Lovens Forlængelse. Taleren vilde henstille, at Byraadet udtaler sig for, at Loven bør forlænges.

P. Petersen kunde ikke tiltræde Formandens Forslag, men vilde anbefale at stemme for Lovens Ophævelse. Det var ønskeligt igen at faa normale Tilstande indført paa Boligforholdenes Omraade, og det skete ikke, saa længe man havde Huslejeloven, der saavidt Taleren vidste var den sidste af de mange Krigsrestriktioner; den havde nu gjort Ulykker nok, saa det var paa høje Tid at komme af med den. Naar der taltes om de mange Ulykker, som en Ophævelse af Loven vilde medføre, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at der i Fjor blev ophævet 329 Nævn, hvoraf 29 i Købstæderne, og der var ikke sket nogen som helst Kalamitet af den Grund. Der var talt og skrevet en hel Del om de skrækkelige Tilstande i Odense; men Taleren havde talt med flere paalidelige Folk derfra, bl. a.

Borgmesteren, og de havde udtalt, at der absolut ikke var sket noget saadant, som der meddeltes i visse Blade, hvorfor ogsaa Byraadets Flertal havde stemt for, at Ophævelsen skulde vedblive at staa ved Magt i Odense. Maaske kunde der træffes en eller anden Grundejer, der vilde misbruge sin Magt, hvis Loven ophævedes; men Lejerne skulde være varsomme med at raabe op om Huslejeaager, for de havde i mange Tilfælde drevet Aager i langt større Grad ved Fremleje. Det kunde maaske blive vanskeligt nok at faa Byggeriet i Gang, selv om Loven ophævedes; men det var sikkert ganske umuligt at faa bygget tilstrækkeligt, saa længe Loven eksisterede, idet den forbød Ejeren at disponere over hans Ejendom paa den Maade, som han fandt bedst. Der fandtes nok en Bestemmelse, hvorefter de nye Ejendomme var undtaget fra Loven, men det gjaldt kun for det første Hold Lejere i Ejendommen, saa det havde ikke megen Betydning. Men hele denne Sag var egentlig hverken et Ejer- eller Lejerspørgsmaal, men et Samfundsspørgsmaal, og Samfundet var absolut ikke tjent med, at disse Tilstande blev opretholdt længere end højst nødvendigt. Alle de, der havde følt Ulemperne ved den herskende Bolignød, maatte være interesserede i at faa normale Tilstande igen; det var lige saa vel i Lejernes som i Ejernes Interesse. Taleren vilde anbefale at stemme for Lovens Afskaffelse, eventuelt med enkelte Overgangsbestemmelser, som nærmere kunde udformes.

H. P. Christensen var ikke forbavset over Konsul Petersens Udtalelser, for han var specielt Repræsentant for Grundejerne, og for dem var det jo en Livssag at faa Loven ophævet. Paastanden om, at der ikke var kommet uheldige Forhold frem, hvor Loven var ophævet, var kun Talemaader. Taleren havde ogsaa i "Kommunale Efterretninger" set konservative Byraadsmedlemmer hævde, at der ikke var sket nogen Opskruning af Lejen; men saadanne Ting kunde man næppe bygge paa; der maatte forlanges mere grundige Oplysninger. Allerede Lovens Forringelse i Fjor havde givet Anledning til Opskruninger i Aarhus, hvilket Taleren nævnede flere Eksempler paa, og det viste, at saa længe der var Boligmangel, var det nødvendigt at have en Huslejelov, særlig med Bestemmelser om, hvor meget Lejen kunde forhøjes. Selvfølgelig var der mange Grundejere, som ikke vilde give Grund til Klage; men det var heller ikke for deres Skyld, vi havde Loven. Taleren troede ikke, at Huslejeloven havde nogen særlig Indflydelse paa Byggeriet; private byggede ikke, før Byggepriserne kom til at ligge paa et bestemt Niveau, og den nylig vedtagne Boliglov vilde vist heller ikke fremme Byggeriet saaledes, at Bolignøden blev afhjulpet, saa maatte der i hvert Fald yderligere Tilskud eller Garanti til fra det offentliges Side, og det vilde Staten ikke gaa med til. Det kunde derfor godt tænkes, at nu der ikke mere blev givet

Tilskud til Byggeriet, vilde Bolignøden blive endnu større end hidtil, og det var derfor saa meget mere nødvendigt at opretholde en Huslejelov. Taleren vilde altsaa meget anbefale, at Byraadet stemmer for, at Huslejeloven forlænges i sin nuværende Skikkelse, eller at den i hvert Fald ikke, set fra Lejernes Standpunkt bliver forringet.

S. Petersen vilde i Modsætning til Konsul Petersen anbefale, at Byraadet erklærer sig for, at Huslejeloven bør forlænges; for der var ikke Tvivl om, at det vilde skabe ganske utaalelige Forhold, hvis Loven bortfaldt. Der kunde allerede nu nævnes Eksempler paa Opskruning af Lejen, en Ophævelse af Loven vilde bevirke en langt større Forhøjelse, og det vilde være ganske urimeligt i en Tid, hvor alle Fortjenester var nedadgaaende. Den nuværende Huslejelov var i Fjor blevet meget forringet, særlig derved, at frivillige Overenskomster omtrent var undtaget fra Nævnenes Afgørelse; saadanne var i Reglen ikke frivillige, idet den ene Part var tvunget til at gaa ind derpaa for at faa Tag over Hovedet. Vedligeholdelsesudgifterne var nu ogsaa gaaet saa meget ned, at de ikke berettigede til yderligere Forhøjelse. Taleren vilde derfor meget anbefale Bvraadet at stemme for Huslejelovens Forlængelse, eventuelt Forbedring i Lejernes Favør.

P. Petersen hævdede, at det netop var for at komme Boligmangelen til Livs, at Huslejeloven burde ophæves, og det var dog et Forsøg værd at se, om man derved kunde faa Gang i Byggeriet. Det var dog næppe nødvendigt at forlænge Diskussionen efter den Stilling, man fra den anden Side indtog til Spørgsmaalet, men Taleren vilde alligevel fastholde sit Forslag.

K. Moustén troede ikke, det var Huslejelovens Skyld, at der ikke blev bygget noget; det var sikkert, fordi det var for dyrt at bygge, og Bygherrerne var bange for et Prisfald, saa Husene ikke kom til at forrente sig.

H. P. Christensen fandt, at det havde været mere interessant, hvis Konsul Petersen kunde have givet nogle Oplysninger om, hvorvidt der var kommet noget Boligbyggeri i Gang i de Kommuner, hvor Loven var ophævet.

Vald. Pedersen var af den Anskuelse, at den værste Hindring for Boligbyggeriet var den vrangvillige Maade, hvorpaa Pengeinstitutterne stillede sig dertil. Hvis Konsul Petersen kunde paavirke disse til at stille sig mere velvilligt, kunde det ruaaske hjælpe.

A. Sneum kunde ikke rigtig tænke sig, at Konsul Petersens Oplysninger fra Odense var rigtige, for efter hvad man kunde læse i en Mængde Blade, var Forholdene derovre blevet

rent parodiske paa Grund af de mange Opsigelser, og Lejen var steget i en uhyggelig Grad, saa det skulde ikke animere andre Byer til at kræve Loven ophævet. Der var heller ikke blevet mere Byggeri i Odense siden Lovens Ophævelse; de eneste, der havde faaet mere at bestille, var Flyttemændene. Konsul Petersens Tale var fuldstændig i Madsen Mygdals Aand; det var hans Politik om Kræfternes frie Spil, der skulde indføres her, men det vilde sikkert det store Flertal af Aarhus Borgere tage Afstand fra.

P. Petersen kendte ikke ret meget til Madsen Mygdal og endnu mindre til hans Aand; Taleren kendte heller ikke hans Stilling til

Huslejespørgsmaalet og havde derfor ikke taget Stilling efter ham. Naar der spurgtes, om der var kommet Boligbyggeri i Gang i de Byer, hvor Huslejeloven var ophævet, kunde Taleren som Eksempel nævne Thisted, som havde haft en forholdsvis stor Bolignød, og der var netop kommet Byggeri i Gang siden Lovens Ophævelse. M. H. t. Talen om det store Flytteri vilde Taleren blot sige, at der sikkert ogsaa var en Del, som trængte til at komme til at flytte.

Bernt Jensen syntes ikke, der var særlig Grund til at tro, at en Ophævelse af Huslejeloven vilde medføre normale Forhold paa Byggeriets Omraade; det vilde snarere blive endnu mere unormalt end i Øjeblikket, hvis Huslejen skulde have Lov til at stige ubegrænset, og det havde Folk ganske simpelt ikke Raad til at betale. Naar de øvrige Krigsforanstaltninger var ophævede, var Grunden vel den, at de ikke længere var særlig nødvendige; men det kunde næppe siges for Boligspørgsnaalets Vedkommende. En Ophævelse af Loven vilde let medføre et større kommunalt Byggeri, idet der blev en Mængde Husvilde, som Kommunen skulde skaffe Lejlighed til. Naar Loven var nødvendig i den Tid, Folk havde Raad til at betale en stor Husleje, var der saa meget mindre Grund til at ophæve den nu. Af disse Grunde vilde Taleren anbefale at stemme for Lovens Forlængelse.

Formanden stillede derfor følgende Forslag:

"Byraadet udtaler, at man vil anse det for skæbnesvangert, om Huslejeloven bliver ophævet, og at man derfor udtaler Ønsket om, at Loven bibeholdes i hvert Fald endnu 1 Aar."

Forslaget vedtoges med 12 Stemmer mod 4.